

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Patriarhul Brancovici.

Sibiu, 2 August n.

Biserica gr. ort. sârbă din patrie are doliu. Capul ei cel văzut, Patriarhul *George Brancovici*, a răposat Marți la amezi, în reședința sa din Carloveț.

Cu toate că era înaintat în etate, căci împlinise 77 de ani, moartea sa a venit pe neașteptate și a fost premersă de o boală foarte scurtă. De aci apoi știrile lățite în public și în presă, că Patriarhul n'ar fi murit de moarte naturală, ci în urma unei înveninări, pe care și-a făcut-o singur. În formă autentică e constatat însă faptul, că înveninarea de sânge a provenit din o rană veche a Patriarhului, pe care o avea la picior, și căreia nu i-a dat atențiunea cuvenită.

În timpul din urmă s'a vorbit foarte mult în ziare despre bătrânul Patriarh. Mai ales cu începerea del. congresul bisericesc-național din iarna trecută al Sârbilor, în care Patriarhul a suferit o înfrângere la care nu s'a așteptat. Majoritatea congresului a tratat cu el în modul cel mai necruțător, declarându-l nevrednic de ași ocupa scaunul. Dar nici mai înainte nu avusesse zile bune Patriarhul *Brancovici*, care dela început, dela alegerea sa de Patriarh, n'a fost popular deloc și n'a fost primit cu încredere din partea credincioșilor bisericești sârbești. Ba faptul, că fusese intimul fostului ministru de culte și instrucțiune publică *Trefort*, l-a făcut chiar odios în fața majorității poporului sârbesc. Alegerea sa de Patriarh s'a făcut numai din necesitate. Biserica gr. ort. sârbă nu avea atunci pe altul, care se întrunească încrederea guvernului ungar.

A fost de altcum un Arhiepiscop activ. După instalarea sa în scaunul patriarhal a întreprins vizitațiuni canonice prin toate părțile, studiind la fața locului trebuințele

mai mari ale bisericei sale. În trei rânduri, în trei congrese, a făcut apoi încercarea să dea organizare temeinică bisericei sârbești, asigurându-i pentru totdeauna autonomia, dar totdeauna năsuințele sale au fost zădărnice din partea majorității congresului, căreia organizarea nu i-s'a părut destul de națională, ci prea pe placul guvernului.

A organizat însă de nou mănăstirile sârbești, teologia din Carloveț, a întemeiat fond de penziune pe sama funcționarilor consistoriali și pe sama profesorilor, a ridicat o reședință nouă frumoasă în Carloveț, a zidit școli, a făcut fonduri școlare, tot din al său, astfel, că pentru scopuri culturale a cheltuit în cei 17 ani, cât a stat în fruntea bisericei sârbești ca Patriarh, peste un milion de coroane.

Cu toate acestea, majoritatea congresului din urmă a ridicat în contra sa acuza, că a chivernisit în mod fraudulos averea bisericei sârbești, și l-a provocat să-și dea demisia, după ce autoritatea bisericească și liniștea poporului pretinde lucrul acesta. Patriarhul însă nu s'a supus dorinței acesteia, ci a intentat proces deputaților din majoritatea congresuală.

A venit însă acum moartea, și pe neașteptate a pus capăt procesului încă neterminat, și a împlinit totodată și dorința majorității congresuale, de a vedea ajuns în vacanță scaunul de Patriarh al bisericei gr. ort. sârbești din patrie. Moartea, care impacă pe toți, și care iartă toate, a rezolvat deci o chestie gravă, care se înveninase rău, și a pus astfel capăt unei epoci de nemulțămiri și neînțelegeri în istoria bisericești sârbești.

Patriarhul Brancovici sigur că cu cuvinte de iertare pe buze, la adresa celor care i-au amărât zilele din urmă ale vieții, și-a închis ochii pe vecie, iar cei rămași să conducă mai departe destinele bisericești sârbești tot cuvinte de iertare vor avea

față de decedatul lor cap bisericesc.

Istoria însă, singură chemată acum se judece activitatea și faptele decedatului Patriarh, va scoate învățătură bună din cele întâmplate în biserica sârbească, învățătura, că unde nu este încredere reciprocă, nu poate fi spor și mulțămire. Așa e în familie, așa în societate mai mare, cum e și biserica.

Învățătura fie de folos în prima linie bisericești sârbești, căreia îi dorim din inimă, ca pacea și liniștea internă, necesară consolidării ei, să nu mai fie de aci încolo noțiuni necunoscute pentru ea, ci o nouă eră să i-se deschidă, o eră de încheiere, de întărire și de progres.

Garanțiile constituționale.

Afară de chestia transacțiunii, a mai fost atinsă cu ocaziunea audienței pe care a avut-o ministrul nostru prezident, dl *Wekerle*, Luni, la *Ischl*, încă și chestia cu garanțiile constituționale, apoi chestia croată. Așa spune un ziar unguresc, în măsură de a ști și ce se întâmplă în cabinetul de lucru al Maiestății Sale, ziarul „*Budapesti Hírlap*”.

Cumcă în chestia croată ce s'a vorbit, ce măsuri s'au luat, ori că ce planuri de ale guvernului maghiar au fost încuviințate din partea Maiestății Sale în cabinetul de lucru din *Ischl*, nu ni-se prea spune. Pe semne în chestia aceasta stau bine lucrurile. Guvernul va capitula și a doua oară în fața Croaților și chestia e rezolvată.

Cu atât mai mult se scrie, și cu atât mai cu mare amărăciune se tratează chestia ceealtă, referitoare la garanțiile constituționale, promise națiunii în mesajul de tron, și separat promise din partea ministrului de interne *Andrássy* de nenumărate ori. Promise, dar nu date. Și pe semne nici nu vor fi date. Ziarul numit unguresc, în măsură de a ști cum stau lucrurile, ne

spune, că proiectele contelui *Andrássy* se găsesc și astăzi pe masa de lucru a Maiestății Sale, unde stau aproape de un an, fără a li-se da sancționarea prealabilă. Și nu li-se dă sancțiunea prealabilă pentru că unii dintre Maghiari au ținut intrigi în contra lor. Se spune, că s'ar fi înaintat Maiestății Sale un memorandum în chestia aceasta. În memorandum mai mulți magnati și foști aderenți de ai lui *Tisza* și *Fejerváry* își expun nedumeririle față cu reformele pe cari voeste actualul guvern să le introducă în administrația comitatensă, și ajung la concluzia, că reformele sunt primejdioase, de aceea sfătuiesc pe Maiestatea Sa să nu le încuviințeze. Maiestatea Sa ar fi dat apoi memorandumul spre studiere unui fost prim-ministru austriac, care va avea să raporteze Maiestății Sale despre cele cuprinse în el. Și ca lumea să poată fi convinsă și mai bine despre intrigele ce se țin în contra actualului guvern și despre pedecile ce se pun în calea realizării programului său de muncă, se mai spune și aceea, că fostul ministru-prezident *Fejerváry* încă se află la *Ischl*, și că a chemat la sine și pe fostul său ministru de interne *Kristoffy*, care a primit o mare misiune politică, misiunea de a organiza un nou partid politic în Ungaria, partidul radical.

Toate acestea le dă ca fapte ziarul maghiar pomenit, iar nu ca combinațiuni. Prin urmare, luând de bani buni aceea ce ne spune, ar trebui să ajungem la concluzia, că guvernul se clatină, iar ceice îi stau mai aproape se tem, că în curând se va duce cu plutele.

Nu credem însă să stee tocmai astfel lucrurile. Maiestatea Sa, în chestia curat interne maghiare, n'a cerut niciodată sfatul ori părerea politicianilor din Austria. Ținem deci de eschisă posibilitatea, ca M. Sa să fi dat spre studiere memorandumul despre care e vorba vreunui

FOIȘOARĂ.

Monografia comunei Crișcior.

De Ioan Perian, paroh.
(Urmare).

Hotarul comunei este în jugăre castrale de 4001 jug. 328⁰ din cari: arător: 1264 jugăr. 810⁰, grădini 68 jugăr. 670⁰, fânaț 242 jug. 1184⁰, pășunat 713 jug. 1586⁰, pădure 1608 jug. 1550⁰ și neproductiv 102 jug. 928⁰.

Pădurea comună a foștilor urbariaști este separată de a foștilor proprietari de pământ, dar în timpul din urmă Românii au cumpărat părți de pădure și din aceasta în majoritate preponderantă.

Pășunatul nu e comun, ci fiecare econom are a-și ținea vitele în pășunea proprie. Ceice locuiesc în crânguri — delături de centru — au pășunatul cel mai bun și le dă mâna de a ținea vite mai multe.

Hotarul comunei are o mulțime de numiri, din cari amintesc părți de hotar: *Leurdiș*, *Gura-mori*, *Piatra-lucie*, *Gura-Barzi*, *Prundari*, *Podu-lung*, *Pietroasa*, *Ursou*, *Podu-mori*, *Sub-Barza*, *Coranda*, *Mân-*

zata, *Muncel*, *Merezu*, *Răpangu*, *Mărtașca*, *Hălăstău*, *Poienița*, *Valea-mori*, *Cucu*, *Pleșa*, *Slăvasa*, *Cordura*, *Brezaia*, *Gârda*, *Lacu*, *Măgura*, *Dambu-sasului*, *Cireșasa*, *Dealumare*, *Măceșata*, *Lazu-Tomodanului*, *Colnici*, *Gura-Gârzi*, *Grâu-brasi*, *Hântășca*, *Rovina-săsască*, *La moară*, *În Piatră*, *Tiliș*, *Cornet*, *Varniță*, *Intrehotară*, *Podu-săliști*, *Podu-simonului*, *Rovina-mare*, *Dumbrăvița*, *Dărman*, *Lestegar*, *Cărămizi*, *Scoruș*, *Pripor*, *Cicera*, *Bunei*, *Vilagos*, *Presaca*, *La steampuri*, *La bolovan*; dealuri: *Bunei*, *Scoruș*, *Tiliș*, *Cornet*, *Gârda*, *Colnici*, *Pleșa*, *Slăvasa*, *Pietroasa*, *Cordura*, *Ursou*, *Cireșasa*, *Dealumare*, *Muncel*, *Merezu*, *Barza*, *Leurdiș*, *Paltin* ș. a. Dealurile sunt acoperite cu păduri și pășuni, pe alocuirea cu stânci.

Dintre văi mai însemnate sunt: „*Valea-Crișciorului*” sau a *Bucureștilor* (după partea de hotar ce o premerge), „*Valea-Gârzi*”, „*Valea-arsului*” cu a *Arțisorului*, acestea toate, după ce se împreună cu *Valea-Crișciorului*, să varsă în *Crișul-alb*, iar *Valea-mori* se varsă singură în *Criș* din jos de comună.

„*Valea-Crișciorului*” se formează din văile comunelor *Rovina* și *Curechiu*, cari

unindu-se în comuna *București* primesc numirea de *Valea-bucureștilor*, iar din jos de *București* unindu-se cu „*Valea dela Șesuri*”, „*Valea-balului*” intră pe teritoriul comunei *Crișcior* sub numirea de: „*Valea-Crișciorului*” și după ce mai primește în sine *Valea Gârzi* și *Valea-arsului*, trecând prin comună să varsă în *Crișul-alb*.

„*Valea-Gârzi*” își are izvoarele din dealul „*Măceșata*” formându-se din păraiele: „*păraul Vanciuului*” și „*păraul lacului*”. *Valea* își are numirea dela dealul „*Gârda*” pela poalele cărui curge, primind în sine mai mult de 20 păraie mai mici și se varsă la „*Gura Gârzi*” în *Valea-Crișciorului*, după cum se aminti și mai sus.

„*Valea-arsului*” își are izvoarele din dealurile „*Muncel*” și „*Merezu*” formându-se din păraiele: „*păraul țărancului*”, „*păraul puși*” și „*păraul repangului*”.

Aproape pe la începutul ei erarul a construit — cu mult înainte de 1848 — o stavilă din zid și pământ între dealuri, pentru ca cu apa adunată să se poată mână steampurile aflătoare în apropiere, pentru măcinarea petrei auroase din băi.

Astăzi sunt demolate, stavila ruinată, iar teritoriul de băi aproape întreg în po-

sesiunea societății „12 Apostoli”. De când se lucră pe sub vale în băile societății, apa s'a tras în jos, încât în timp de vară sacă de tot. Mai la vale se unește cu *Valea-arțisorului*, o vale ceva mai mică, care încă în timp de secetă e aproape secă. După un curs de 6—7 chilmetr. acestea văi se varsă în „*Valea-Crișciorului*” în interiorul comunei.

„*Valea-mori*” își are izvoarele din două păraie principale numite: „*păraul cohului*” și „*păraul Barzi*”, cari își vorăsc din dealul „*Barza*”. După ce primește în sine mai multe păraie mici se varsă la „*Gura-mori*” direct în *Crișul-alb*.

Aproape la începutul ei se află bairul dela „*Zdraholț*” st. Ioan Evangelist, proprietatea societății *Ruda 12 Apostoli*.

Clima comunei este moderată, vara sunt călduri mari ca și la „*țară*” pe valea mai largă a *Murășului*. Se cultivă și aici toate produsele îndatinate, grâu de toamnă și de vară, cucuruz, ovăs, săcară, orz etc., chiar și viță de vie, dar numai în grădini și în măsură mai mică și pe coasta dealului numit „*Bune'u*”, partea înclinată spre mezz'zi.

(Va urma).

fost ministru-prezident *austriac*, ori altui politician de dincolo. Dacă cu adevărat i-s-a prezentat un astfel de memorandum, l-a cetit și studiat M. Sa însuși.

Dar nu în memorandum trebuie căutată denegarea sancționării prealabile a garanțiilor constituționale, ci în *pactul* legat între Coroană și coaliție, atunci, când aceasta a primit puterea. Maiestatea Sa nu e omul, care să nu se țină de pact, și ce e în pact încuviințează tot. Nu poate încuviința însă ce *nu e în pact*. Să nu i-se ceară deci aceea ce n'a promis, și la ce nu s'a obligat. Și probabil, că garanțiile constituționale sunt lucruri, despre cari *pactul nu știe nimica*.

Astfel ne-am explicat totdeauna și și de astădată astfel ne explicăm noi faptul, că proiectele ministrului de interne *Andrássy* nu primesc sancționarea prealabilă, ci stau aproape de un an pe masa de lucru a Maiestății Sale.

Indatoririle preotului față de școala confesională.

Lucrare cetită în conferința preoțască de astan din tractul Cetatea-de-peatră.

De
Nicolae German, paroh.

Preavenerabilul nostru Consistoriu, pătruns de soarta școlii noastre, vrea să afle dela noi, ca membrii constitutivi din organismul acestei școli, cauzele împedecătoare de înaintare, întocmai cum un medic, care vrea să facă diagnosa unei boale, stăruiește dela cel bolnav cauzele și durerile ce le simte.

Și precum acel medic numai atunci va putea stabili cu succes diagnosa acelei boale, când cel ce suferă îi va descoperi cu sinceritate toată starea corpului său, asemenea și noi, numai în modul acesta vom folosi cauzele ce ne preocupă, dacă în privința aceasta vom arăta cu sinceritate și fără încunjur toate ranele ce rod la corpul organic al școlii noastre confesionale, pentruca așa cunoscându-le, cei ce chemați sunt să le vindece, să poată face diagnosa cuvenită după care urmează apoi vindecarea.

Și cred că nu greșesc când afirm, că aceasta a avut-o în vedere și Preav. Consistoriu deoarece nu ne îndatorează a arăta și mijloacele de lipsă pentru sanarea răului.

Deci constatate acestea, după modestele mele puteri am onoare a mă achita de aceasta însărcinare prin următoarea lucrare:

Toate corpurile și ființele, fie acelea din lumea organică sau neorganică, adică din întreg universul, sunt pururea în mișcare, resp. schimbare, când crescând, când decrescând. Nu este nimic, dar absolut nimic din întreaga natură, ce să nu fie supus acestei schimbări, în o direcțiune oarecare după natura respectivei ființe, vietăți, instituțiune, organism, etc. etc.

Dacă privim și studiem aceasta evoluțiune universală, vom observa 3 momente principale și anume: *început, culminațiune și sfârșit*. Acestor 3 reguli trebuie să fie și sunt subordonate toate cele aflate pe lumea aceasta, fie de orice caracter, de orice natură. Trecerea și durată tuturor celor supuse sunt acestor 3 faze, formează drept rezervat, pe seama providenței divine.

Fiind deci și școala noastră confesională o instituțiune supusă acestei evoluțiuni, natural că trebuie să ne dăm sama în chestiunile ce le desbatem, în care dintre aceste 3 momente naturale, început, culminațiune și sfârșit își trăiește ea viața? Numai știind aceasta vom putea să ne pronunțăm în merit asupra lucrului ce ne preocupă, dacă vom ști și cunoaște cu deplină siguranță starea reală al celui lucru. Punând întrebarea, că în care dintre aceste trei stadii se află școala noastră confesională în genere și în care în special în tractul nostru, la prima întrebare, adică despre școala noastră în general vom putea da modestul răspuns: că

dansa se află la început. Iar în special despre școala confesională din tractul nostru nici atâta nu putem răspunde, ci numai: *acum se fac preparative ca să se pună început*.

Cum vom putea răspunde, că învățământul în tractul acesta este la început, când în 33 parohii sunt abia 13 edificii școlare corăspunzătoare, iar în cele 11 învățatori definitivi, deci abia o terțialitate a făcut începutul, iar încolo aproape nimic? Iată pentruce susțin, că noi încă nici la început nu suntem.

Icoană tristă aceasta, dar adevărată. Astfel suntem în clar, că în tema aceasta referitor la tractul nostru trebuie să ne ocupăm cu o instituțiune, a cărei sămânță a fost deja aruncată, dar în lipsa substanțelor nutritoare și în urma ogorului de veacuri înțelenit abia acum încolțește, forțându-se spre dezvoltare și numai apoi și spre dorita rodire, ce va să vie.

După părerea mea în tractul nostru sunt două feluri de directori școlari: a) directori (preoți) cu școală și învățător și b) directori fără școală și fără învățător. De unde urmează, că de două feluri sunt și datorințele noastre față de școala confesională.

Față cu datorințele celor dintâi cred a fi de prisos să le amintesc aci, deoarece sunt ele foarte precis expuse în Regulamentele din vigoare repetate atât de des de organele noastre bisericești-școlare la toate ocaziunile. Prin urmare ceea ce aș avea de zis ar fi față cu acei preoți ca directori școlari, cari încă numai pe hărțile figurează ca atari. Încât privește datorințele acestora față de școală, se pot reasuma în următoarele: *A stăruie cu vreme și fără vreme, ca în parohiile conduse de ei să se edifice școli corăspunzătoare legii, asigurându-se salariul învățătoresc la minimul pretins de lege*.

Spre realizarea acestui scop să-și pună fiecare preot ca director școlar toate puterile, fără considerare la jertfă și osteneală, căci fără acestea ori ce încercare nu va reuși, căci „Numai cu vorba nu se face ciorba” zice proverbul.

Problema grea aceasta, și cu deosebire în părțile noastre, unde suntem avizați exclusiv numai la bietul popor, a cărui stare materială nu numai că nu e de învidiat, ci e chiar de compătimit.

Căci cu durere, trebuie să mărturisim, că dacă băncile dintr'odată le-ar abzie creditul, atunci într'o bună dimineață ne-am trezi că cel puțin 50% dintre locuitorii fiecărei comuni ar trebui să ia bățul și traista pribăgiei. Și e foarte explicabil lucrul acesta, pentruca poporul român, lipsit de cultură, lipsit de educație, nu e în stare a purta greul vieții, cu deosebire azi, când sarcinile sunt înmulțite peste măsură, cu acel rezultat, ca din câștigul mânilor sale să poată câștiga de puțin jertfă și pentru partea a doua a existenței sale, adică pentru nutremântul spiritual.

Ar urma din aceasta, că zadarnice vor fi toate opintirile noastre, căci poporul e sărac. Tocmai lucrul acesta trebuie să ne îndemne, ca voind binele turmei noastre să stăruim, ca după putință s-o înzestram cu învățătură. Căci cu durere trebuie să recunoaștem, că această scuză a fost cauza la multe neajunsuri, ba chiar și la sărăcia noastră în care înotăm încă și astăzi. În aceasta scuză s'au îngropat toate ordinațiunile superiorilor noștri, de aceasta scuză s'au lovit toate ideile salutare și nuzințele nobile ale multor bărbați cu inimă pătrunsă de viitorul poporului nostru. Și dacă noi, cari datorință sfântă avem să ne conducem turma la pășunile mântuirii și cari puși suntem ca să supraveghem ziua și noaptea, nu numai asupra vieții sale morale, ci și a celei spirituale, nici acum în ceasul al XI-lea nu vom rupe cu trecutul, atunci viitorul nu e al nostru, ci a celor ce înțelegând duhul vremii, țin pas cu celelalte popoare, emulând în cultivarea minții, și prin aceasta asigurându-și un viitor de aur în lumea aceasta.

E fapt constatat acesta chiar dela începutul omenirii până în zilele noastre. Eată ce ne spune înțeleptul Solomon în

privința aceasta: Fericit este omul care a aflat înțelepciunea, căci câștigate ei mai bune sunt decât câștigurile argintului, și venitul ei decât al aurului. Și cei ce o cuprind sunt fericiți (III. 13, 14, 18). Iar înțelepciunea lumii ne spune că:

Omul învățat și harnic
Totdeauna are prasnice
Iar nevoiașul și prostul
Și în ziua de Paști e cu postul.

(Anton Pan).

Stând în fața acestui popor lipsit și despoiat materialicește, trebuie să ne gândim, că dacă lipsit va rămânea și mai departe de această comoară spirituală, adică de cultură, singurul refugiu dela care putem spera mântuire, singura avere ce atât experiența, cât și istoria ne-a dovedit că asigură existența și prosperarea oricărui popor; atunci înaintăm cu pași siguri spre perire. S'au doar nu chiar aceasta o înțelege și apostolul Pavel când zice: „Să lăpădam armele întunerecului, s'au ale morții și să ne îmbrăcăm cu hainele luminii, s'au ale vieții”.

De sine înțeles, că nu e așa ușor a te vedea dintr'odată cu școală și învățător, căci cum am zis și mai înainte e una din cele mai grele probleme aceasta, căci pe lângă jertfă, muncă neîntreruptă, mai reclamă și timp îndelungat, cu deosebire, când trebuie să le faci toate acestea aproape din nimic.

Dar a rămânea și mai departe cu mâinile în sân, privind cu nepăsare la bietul popor cum îl exploatează toți din toate părțile, și a-l vedea înotând în întunerecul neștiinței până *cade* sub greutatea timpului ce din zi în zi devine tot mai vitreg... înseamnă a nu înțelege cuvintele evanghelice: „Iară năimitul, vede lupul venind, lasă oile și fuge, iar lupul risipește și răpește oile”.

Atât în general, cât și între împrejurările din acest protopresbiterat, aceste cuget că ar fi îndatoririle preotului față de școala confesională a cărui director este, afară de cele impuse lui de „Regulamentele” din vigoare. (Va urma).

NOUTĂȚI

Pentru gimnaziul din Brad au intrat la cassa arhidiecezană 61 cor. 90 fileri din comuna *Valea-Geoagiului*, protopresbiteratul *Lupșa*. Au contribuit următorii: Nicolae Popp, notar 30 cor., George Lazar, paroh, Iosif Bârlat și biserica gr. ort. câte 5 cor., Simtion Ciora, cantor 2 cor., Ioan Marienescu, Ioan Lazar, Gavrilă Lazar, Nuț Baieșan, Danilă Lazar, Maria Lazar și Eufemia Cioara, câte 1 coroană, alții cu sume mai mici.

Dl George Pop de Băsești, șeful partidului național român dela noi, eri Joi, a împlinit anul al 72-lea al etății. S'a născut în 1 August n. 1835. Confrății din România, și unii chiar și dela noi, cari vesteau, că venerabilul președinte al comitetului național român își serbează în 18 August împlinirea anului al 80-lea al etății, vor avea să mai aștepte deci opt ani, până vor putea da rapoarte amănunțite despre sărbările ce se vor aranja atunci în castelul din Băsești. Din parte-ne dorim, ca acești opt ani dl George Pop de Băsești să-i petreacă în cea mai perfectă sănătate, ajungând și zile mai bune decât cele de astăzi.

Moartea Patriarhului sârbesc. Obducția săvârșită Mercuri a constatat, că Patriarhul *Brancović* a murit de moarte naturală, din înveninare de sânge, născută din neîngrijirea unei rane pe care o avea la picior. A fost șase zile bolnav, dar abia două zile înainte de moarte s'a cunoscut, că boala e gravă și se va termina cu moarte.

Maiestatea Sa, Monarhul nostru, căruia i-s-a notificat numai decât moartea, a trimis telegramă de condoleanță și a încredințat pe comandantul de corp din Zagreb să-l reprezinte la înmormântare. Tot pe cale telegrafică a condolat și regele *Petru* al Sârbiei, apoi prim-ministrul *Wekerle*, și alții.

Înmormântarea se va face probabil Luni. Delegațiunea congresuală, întrunită sub președinția episcopului *Sneianović* din Vârșet abia eri, Joi, după amiază a luat în privința aceasta măsurile de lipsă, cari încă nu se cunosc.

Decedatul a lăsat testament, în care numește pe *fica* sa erede universal. Testamentul va fi însă atacat din partea *bisericii*, căreia îi compete jumătate din averea răposatului Patriarh.

Asociațiunea aradană își va ținea în 11 August st. n. adunarea generală în Arad. Se nădăjduiește că va fi bine cercetată.

Denumire. Parohul din Viștea inferioară *George Tulbure* e numit din partea Ven. Consistor arhidiecezan catichet la școlile medii din Făgăraș.

† Gr. Buțurean, profesor de istorie, fost deputat, a încetat din viață în Iași. Pe terenul didactic, Gr. Buțurean a scris mult și a alcătuit pentru cursul de liceu un manual dezvoltat de istorie universală.

Pentru țărani. Dr. *Aurel Onciul*, deputatul bucovinean a intervenit la ministrul austriac de agricultură, ca moșiile fondului să nu mai fie arândate la arândăși singuratici (de obicei jidani) ci să fie parcelate și arândate în loturi mici la țărani. Ministrul a promis că va sprijini această dorință în favorul țărănilor după putință.

Prima biserică ungurească greco-orientală. La Szentes s'a organizat prima parohie ortodoxă ungurească. Biserica aceasta înființată de Greci la 1784 a stat până acum sub jurisdicțiunea diecezei Aradului. Ministrul de culte și instrucție publică însă a declarat această biserică de independentă, și deoarece credincioșii ei sunt Unguri (adeacă maghiarizați) biserica are caracter unguresc. Deci limba liturgică și oficială va fi cea ungurească. Astfel biserica aceasta este prima biserică ortodoxă ungurească din țară.

Bucuria Slovacilor. Senatul universitar din Nelrasca (Statele unite) a hotărât înființarea unei catedre de limba slovească la acea universitate. Ne putem închipui bucuria Slovacilor, cari aici la ei acasă nici gimnazii n'au drept să înființeze cu limba de propunere slovacă!

Alegeri. Ni-se scriu următoarele: „In comuna Văișoara, comitatul Hunedoarei, pretura Devei a fost alegere de notar și subnotar. Notar a fost ales cu aclamațiune dl Stefan Maschalcu, iar subnotar, asemenea cu aclamațiune, tinărul de bună speranță Ioan Ilie din Zernești, comit. Făgărașului, care deși numai acum, cam de prin Februarie a venit în comitatul nostru, prin hărnicia și purtarea sa exemplară a pus în uimire pe cei dela administrație, și s'a făcut plăcut și iubit de toți în această împrejurime”.

Intimpinare. Cu privire la raportul din numărul 77 al ziarului nostru despre concertul din Ocna, ni-se scrie, că concertul a fost aranjat din partea *intelligenței* române din Ocna, *cu concursul* corului bisericesc. Scopul a fost deci, să se procure distracție *intelligenței*, formată din oaspeții dela băi și din alții veniți din depărtări. Intențiunea a fost, ca toți cari iau parte la concert, să primească o impresie bună despre poporul român din Ocna. Iar că nu s'a făcut loc în altă sală pe seama coriștilor, ca să-și petreacă și ei, își are explicația în faptul, că ei înșiși au refuzat a-și petrece, după ce Luni de dimineață aveau să meargă la lucru. Nu s'a făcut deci greșală în nici o privință.

Reuniunea pentru ajutorarea copiilor săraci, neumbători la școală, din Sibiu, și pentru aranjarea unui pom de Crăciun pe sama lor, aranjază Duminică, în 4 August n., concert și petrecere de dans în Hermansgarten, împreună cu loterie, cu bazar și cu postă hazlie. Va cânta muzica regimentului 2 de infanterie. Programul e bogat și variat. Prețul de intrare 60 fileri (de persoană). Copiii plătesc 30 fileri. Începutul la 5 ore d. a. E de dorit, ca publicul să dea întreprinderii sprințul necezar.

Din Măgărei ni se trimite o declarațiune mai lungă despre alegerea de preot săvârșită acolo la 8 Iulie v. Ni se comunică în declarație, că cei ce s'au reținut dela alegere, formează *majoritatea* credincioșilor noștri de acolo, căci sunt 70 la număr. N'au votat, pentrucă nu li-a plăcut de nici unul dintre concurenți, și de aceea au cerut să nu se țină alegere, ci să se publice concurs nou. Luăm act.

Întâlnire de domnitori. Azi, Vineri, va pleca țarul Rusiei pe Yakt-ul său pentru a se întâlni cu împăratul Germaniei la Schwinmünde. Pe lângă suitele celor doi suverani vor azista la întrevvedere și principele Bülow și ministrul de externe al Rusiei Iswolski. Acestei întâlniri i se atribuie mare însemnătate politică.

Foc în gara Timișoara. În magazinul de nașe din gara Timișoarei a izbucnit Duminică un foc îngrozitor, care așa de repede cuprins întreg magazinul, încât pierii n'au mai putut salva nimic. Toate furile din magazin au fost distruse de foc. Paguba se urcă la 400.000 cor. La lăgăle de salvare au fost răniți 2 pompieri, foarte grav, iar alți patru au primit răni ușoare. În magazin s'a aflat mult pe eu și materii explosive. Spre noroc, focul a fost în curând localizat, evitându-se astfel o nenorocire mai mare. S'a spus că focul a fost pus. S'a por-
*
nă la stăruire.

Serbările ligei cântăreților germani. În Breslau s'au început Duminică s'arburile ligei cântăreților germani. Toate Reuniunile de cântări germane au trimis reprezentanți la aceste festivități. Peste 15.000 cântăreți s'au adunat la Breslau. Au luat parte la aceste festivități și duii Dr. George Dobrin și Ioan Vidu din Lugoj, ca reprezentanți ai reuniunii române de cântări din Lugoj.
*
Societatea „Carmen din București” va face la toamnă o excursiune în Bucovina, unde va da câteva concerte. Escentul cor al acestei societăți e cunoscut și Sibienilor.
*
La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu” pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit Alexiu Lătuș, paroh în Stănceni și soția sa Lucreția n. Filip 2 cor., George Ițu, paroh în Vale 3 cor., Basiliu Necșu, paroh în Apoldul-superior 2 cor., nuntășii Anei Cristea (Ocna) cu mirele Vasile Cincan (Sibiu), având de naș pe Vasile Tăpălagă și soția sa Maria, prin expeditorul „Foaii Poporului”, dl I. Imbăruș, în total 3 cor. 63 fileri, Demetriu Grecian, paroh (Herman) și Ioan Grecian, paroh (Lovnic) în total 2 cor., dna Parascchiua Iancu 1 cor. și dl Petru Cosciuc, funcț. penz. (Mediaș), drept răscumpărare a biletului de intrare la petrecerea din 2 August n. c. a tineretului din Mediaș, 3 cor.
*
Cine voeste să fie frumos? Sunt puține dame în țară cărora nu le e cunoscută renumita salbă pentru față a farmacistului Clemens v. Földes din Arad. Dintre toate mijloacele de frumsețe Crema-Margit a lui Földes se bucură anume de interesul cel mai mare, deoarece e detot nestrăicătoare, în câteva zile delătură toate necurățiile de piele, ca pistrucele, sgrăbunțele, petele de ficat, sbrăncelele, iar fața o netezește, înprospătează și întinereste. Acest mijloc nu servește însă numai pentru înfrumșetarea pielii de obraz, și totodată și pentru înălbirea ceafei, a umerilor și a mânilor. Prețul unei doze mari e 2 cor., a unei mici 1 cor. Efectul *Crema-Margit* ridică vaza *Săpunului de Margit*. Toate damele, cari folosesc pudră, laudă în deosebi *Pudra de Margit*, pentru că obrazul îl ține uscat și îl scutește de soare și vânt. Aceste articole speciale de toaletă se pot afla în toate farmaciile. Feriți-vă de imitațiuni! La dorință oricine primește prin poștă gratis dela fabricantul Clemens v. Földes, farmacist în Arad cartea „Îngrijirea frumseții”.
*
Din despărț. „Asociațiunii”.
Convocare.
Onorații membrii ai despărțământului Săliște al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” precum și toți sprijinitorii ei sunt prin aceasta invitați la
Adunarea generală ordinară
ce se va ține Duminică în 11 August st. n. a. c. la 10 ore a. m. în sala festivă a școlii din Săliște cu următorul
Program:
1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general al comitetului cercual.
3. Raportul cassarului și statorirea bugetului pe anul 1903.
4. Alegerea unei comisii pentru censurarea socotelilor.
5. Alegerea unei comisii pentru inserierea de membrii și încasarea taxelor.
6. Desertățiunea: „Despre bani, hârtii de valoare și instituții financiare” de Constantin Herția.
7. Raportul comisiunilor și hotărâre asupra lui.
8. Reconstituirea despărțământului pe un period de trei ani.
9. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii.
10. Dispoziții pentru autenticarea procesului verbal al adunării.
Săliște, în 30 Iulie 1907. st. n.
Directorul despărțământului.
Dr. Ioan Stroia

PARTEA LITERARĂ.

Dreptul în general.

Toate normele dreptului sunt dictate de rațiune. Rațiunea ne spune, că misiunea omului pe acest pământ este, să trăiască în coexistență, dar totodată și în concurență cu ceilalți oameni, așa însă, ca să nu fie supărat din nici o parte. Lucrul acesta îl garantează apoi omului dreptul cu normele sale. De aceea dreptul se referă nu numai la acțiuni, ci și la acțiunile, pentru că deoparte stabilește calitatea acțiunilor, de altă parte precizează atribuțiile persoanelor aflătoare în acțiune.

Fiind mențiunea omului aceea, să trăiască în comunitate cu alții, așa însă, ca în raporturile reciproce fiecare să-și desvolte liber activitatea și eficacitatea, de sine urmează, că în momentul în care omul pretinde pentru sine libertatea acțiunii, e dator să conceedă libertatea aceeași și pe seama altora, în aceeași măsură; pentru că dacă n'ar fi așa, dacă fiecare ar putea dispune de libertate nelimitată, scurtând pe alții în libertatea lor, s'ar naște o ciocnire de interese, o colisiune, care ar face cu totul imposibilă existența oamenilor împreună.

Rațiunea restrânge deci libertatea fiecăruia, în măsura în care o reclamă aceasta libertatea celorlalți. De unde se vede, că dreptul în general e: regulatorul acțiunilor volnice exterioare, pe cari le face să fie compatibile cu libertatea tuturor, și e atributul unei anumite persoane, careia îi face posibilă acțiunea volnică exterioară, reclamată de coexistența oamenilor.

Dreptul, cu toate tezele și cu toate normele sale, e bazat pe principii de drept, iar supremul principiu de drept este egalitatea de drept. Fiecăruia om îi compete în viața socială și în raporturile sociale aceeași sferă de libertate și aceeași delimitare pentru activitatea sa. Precum în fața tronului cerese toți oamenii sunt egali, așa egali sunt ei și în fața dreptului, în fața legii, care ne dă condițiunea compatibilității acțiunilor noastre cu libertatea tuturor celor ce trăiesc în comunitate cu noi.

Existența dreptului în general depinde dela subiect și dela obiect. Subiect de drept poate fi numai ființa provăzută cu judecată liberă, persoana cu facultăți desvolte intelectuale. Obiect de drept e însă tot ce poate fi tratat din punctul de vedere al dreptului acordat celui îndreptățit. Prin urmare, obiect de drept poate fi:

- 1) Insași persoana subiectului îndreptățit;
- 2) Lucrurile, cărora nu li-se poate atribui facultatea judecății libere, și
- 3) Causalitatea altor persoane, în a-
cel înțeles, ca îndreptățitul să poată determina pe altul la o acțiune.

După diversitatea aceasta a obiectului, drepturile sunt deci iarăși de trei feluri:

1. Drepturi personale, cari se referă la însași persoana îndreptățitului;
2. Drepturi reale, născute dintr'un lucru care are, și
3. Drepturi convenționale, legate de prestațiunea unei anumite persoane.

Drepturile personale și cele reale se mai numesc și absolute, iar cele convenționale — relative.

Fie că dreptul e înăscut sau dobândit, exercitarea lui se face prin posesiune, care se numește posesiune de drept, și e, cu privire la raporturile dintre persoană și obiect, posesiune fizică, dacă obiectul e legat de forțele fizice ale persoanei, sau posesiune mentală, dacă lipsește legătura aceasta. Și într'un caz și în altul însă, posesiunea e, sau legitimă, sau ilegitimă.

Poseziunea deci, în sine luată, e un drept, pentru că e îndreptățirea de a exercita un drept. Se manifestă în următoarele forme:

Ca îndreptățirea de a cere să ni-se cedeze exercitarea unui drept.

Ca îndreptățirea de a continua exercitarea unui drept.

Ca îndreptățirea de a pretinde reintegrarea posesiunii răpite.

Mai avem apoi posesiune imemorială, când nu se poate dovedi starea contrară, și în fine posesiune de probitate.

Ori ce drept înceată numai atunci, când înceată condiția existenței sale, cum e de es. moartea subiectului de drept, nimicirea obiectului de drept, etc. Iar câtă vreme există condițiunile cari reclamă existența dreptului, nimeni altul nu poate nimici dreptul, decât numai îndreptățitul însuși, abandonându-l, sau renunțând la el. Abandonarea aceasta voluntară se numește alienație (alienatio juris).

Omul poate renunța la toate drepturile, pentru că tot ce fisește poate fi abandonat poate fi abandonat și de drept (jure); dar la un drept nu poate renunța nimeni, anume: la dreptul de a fi considerat omul de om și de a fi tratat ca om.

Lăpădarea de drept o face omul sau prin renunțare, când scoate cu desăvârșire din sfera sa de drept un obiect de drept, fără să se atingă însă de sfera de drept a altuia, s'au prin transmisiune, când îndreptățitul cedează altuia dreptul avut.

Cel ce se atinge de drept străin, fără a-l fi primit prin transmisiune, comite violare de drept. Existența violării de drept reclamă deci: 1) Subiectul, ca ființă rațională; 2) dreptul a cărui violare s'a făcut și 3) acțiunea neîndreptățită a celui ce a comis violarea.

Dacă violarea de drept se face pentru ajungerea unui scop, — se lucrează deci în conștiința făpturii, — se numește intenționată, iar când se face fără urmărirea unui anumit scop e neintenționată.

Orice violare de drept e o împedecare în exercitarea dreptului, care în astfel de caz poate fi forțat, pentru că în însași existența dreptului se cuprinde și îndreptățirea de a delătura prin constrângere toate pedecile cari îi opresc exercitarea. Constrângerea poate se urmeze însă numai după constatarea casului de violare de drept, în care scop trebuie să fie apreciate acțiunile omenești din punctul de vedere al dreptului. Aprecierea aceasta se face pe baza anumitelor reguli turnate în legi, prin oamenii anume designați, cari se numesc judecători și a căror părere finală se numește verdict sau sentință.

Sentința judecătorului trebuie să conțină: 1) regula de drept căreia trebuie să se conformeze acționistul, 2) acțiunea însași și 3) verdictul de drept. Sentința deci, ca rezultat al sorutării judecătorești, făcută asupra unei anumite acțiuni omenești, nu e alta decât declararea legalității s'au ilegalității acțiunii, pusă în comparație cu legea. Prin urmare, condițiunea aplicării legii din partea judecătorului residă totdeauna într'un fapt implinit, în existența unei acțiuni care nu consună cu acțiunea celorlalți. Dar și în cazul acesta, aplicarea legii se întâmplă numai când acționistul e conștiu de ceea ce face sau a făcut, va să zică intrunește și are intrupate în sine condițiunile necunoasterii dreptului, pentru că în contra inconștiențelor, legea nu poate fi pusă în aplicare și nici nu se pune.

Înștiințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov”, a înființat un internat cu scop de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune econome.

Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă, numai ca să poată primi fetele cu taxă cât se poate de scăzută.

În acest internat se învață:

- a) a pregăti tot felul de mâncări;
- b) a spăla și a călca tot felul de albitui;
- c) a croi și a coase cu mașina tot felul de albituri și vestimente;
- d) a cultiva legumi;
- e) reguli igienice, și
- f) a țese la răsoiu.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școală s'a introdus și o școală de repetiție prevăzută în legile statului pentru copile dela 12—15 ani.

În această școală se va propune:

Limba română	2 curs. à 2 ore pe săpt.
Limba maghiară	2 " " 2 " " "
Limba germană	2 " " 2 " " "
Aritmetica	2 " " 2 " " "
Istoria și geografia	2 " " 2 " " "
Ist. nat. și fizica	2 " " 1 oră " "
Religia	2 " " 1 " " "
Desemnul	1 curs. " 1 " " "
Scieria	1 " " 1 " " "
Cântări	1 " " 1 " " "
Gimnastica	1 " " 1 " " "

În acest „Internat” se primesc fetele române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit 12 ani.

De oarece prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii numărul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statuit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 32 coroane pe lună, plătită anticipativ.

Fetele orfane și sărace pot fi primite gratuit în „Internat”.

Fetele din Brașov, cari vor voi să petreacă numai peste zi în „Internat”, plătesc pentru toată instrucțiunea și pentru prânz și ojină câte 24 de cor. pe lună.

Peste aceasta fiecare elevă trebuie să plătească lunar câte 1 coroană pentru medic.

La primire fiecare elevă va fi vizitată de medicul internatului, dacă este deplin sănătoasă.

Deoarece numărul elevelor, atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este

restrâns, de aceea se invită părinții și tutorii a se anunța, respective a înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrisa prezidentă până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în „Internat” se va face dela 25 August încolo.

La primire are să aducă fiecare elevă albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest „internat”, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un „Orfelinat” pentru fetele orfane și sărace dela 6—12 ani; aceste fete primesc întreținerea complectă pe spesele reuniunii și sunt obligate a cerceta școalele române gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v.

Informațiuni mai de aproape se pot primi dela prezidenta reuniunii și dela actuarul acesteia.

Elena Sabădeanu
prezidentă.

Ioan Lengeru
adv. și secr. al reuniunii.

NB. Rugăm pe Onor. public a nota bine adresa internatului: Suburbiul Scheiu, Căminul de sus Nr. 3, iar dela 17/30 Septembrie a. c.: tot Suburbiul Scheiu, însă în casele proprii ale Reuniunii: Șirul spitalei Nr. 10.

Cărți și reviste.

Anuarul X al școlii capitale ort. or. de băieți și fetele din Lugoj pe anul școlastic 1906/1907 publicat de George Joandrea ierodiacon și învățător. În partea primă cuprinde un tratat despre „Limba maternă” ca bază a învățământului în școala populară de George Joandrea și „Discurs în memoria principelui Francisc Rakoczi al II-lea, ținut în 16 (28) Octombrie 1906” de inv. G. Joandrea. Din partea a doua extragem următoarele date școlare. Școala stă sub conducerea unui corp didactic compus din 10 puteri. Școala are șase clase de băieți și șase clase de fetele cari au fost cercetate în anul școlar 1906/1907 de 267 băieți și 149 fetele. Pe lângă școala de fetele se află și „Internatul de fete” sub conducerea învățătoarei Sofia H. Florescu în care au fost adăpostite anul acesta 10 eleve.

Anuarul gimnaziului superior gr. cat. și al școalelor elementare din Beiuș pe anul școlastic 1906—7, redactat de Ioan Butean canonic, directorul gimnaziului. Cuprinde: planul de învățământ pentru toate clasele, planul general de oare, ocupațiuni scripturistice din limba română. Manuale pentru anul școlar următor. Lista celor beneficiați: a) cu stipendii; b) scutiți de didactur. Fondul pentru ajutorarea tinerilor săraci. Internatul Pavelean. Mijloacele de învățământ. Societatea de lectură. Ordinea examenelor. Frecventarea obiectelor extraordinare. Școala elementară gr. cat. Istoricul anului școlar 1906—1907. Corpul profesoral. Premii la examenul de gimnastică. Instrucțiuni pentru începutul anului școlar 1907/1908. Partea maghiară. Clasificarea și statistica.

ECONOMIE.

Stăpînirea spinilor sârbești.

Ministerul r. u. de agricultură, cu considerare la faptul, că cei mai mulți proprietari nu-și fac datorița cu privire la stăpînirea buruienii stricăcioase cunoscută sub numirea de spini sârbești, numiți și spini muscălești s'au porculeți, a dispus la organele statului să stăruiască cu tot deadinsul la nimicirea ei.

Între altele a orânduit ca această buruienă să se cosască în timpul înfloririi, ce ține din Iulie până în Octombrie. După ce s'au sămăntă acestei buruene încolțește și după mai mulți ani și așa se poate ivi și în anul viitor pe locul cosit, e bine ca tot pe timpul înfloririi să se cosească din nou ca astfel să nu ajungă sămănta nouă în pământ.

Cu o cale să pune în vedere, că în înțelesul art. de lege XII. din 1894 §. 95 punctul K., cei cari nu stăpînesc această buruienă vor fi pedepsiți cu sime până la 100 cor.

Atragem luarea aminte a proprietarilor nostri asupra acestei ordinațiuni.

Sibiu, 20 Iulie 1907.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucuța,
prezident.

Vic. Tordășianu
secretar.

ÎN 6 ZILE LA AMERICA

Transport de persoane

in
Canada și Argentina.

Cereți clarificări.

E de ajuns carte postală.

Răspundem în românește.

Falk et Comp.

Secția românească.

Hamburg

Strada Raboisen Nr. 30.

[4] 5-13

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocnei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie”
cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru
provincie comăndele se trimit reco-
mandate, la caz de nu corăspund, se
primește îndărpt în schimb. [90] 17—

Frumseța

Dorința cea mai ferbinte a oricărei
dame e fără îndoială: a fi cât mai fru-
moasă, și spre a ajunge acest scop, ea
prinde orice ocaziune, își spoeste obra-
zul cu mijloacele cele mai de necrezut,
ceea ce în cele mai multe cazuri are ca
urmare, că obrazul, în loc să se înfrum-
sească, se ruinează, astfel, că are lipsă
de un timp îndelungat și de o îngrijire
deosebită, până ce din nou e restabilit.

Singurul succes în lume, pe care l-a
dobândit farmacistul Clemens v. Földes
cu crema lui Margit (cu deosebire în
Franța și Germania) a îmbărbătat pe
mulți oameni la imitarea acestui mijloc
renumit, nesticăcios, care singur are
un efect miraculos în contra tuturor
necurătențiilor de piele, cum sunt pi-
struile, petele de ficat, sgrăbunțele etc.
Se înțelege, aceasta nimănui nu i-a reu-
șit, căci secretul producției **Crema-
Margit** îl cunoaște exclusiv numai in-
ventatorul și fabricantul, care și păzește
acest secret, prin aceea, că tot singur
pregătește acest preparat. Se vede dar
că **Crema-Margit** rămâne deapăurirea
aceiași; pregătirea ei e conștientă, din
care cauză și efectul ei e repede și
sigur. Admoniem deci damele, a-și spoi
obrazul cu fel și fel de alifii; să folo-
sească numai acel mijloc, care e reco-
mandat și de medici renumiți din Anglia,
Franța și America, ca unicul mijloc
cu efect sigur, nesticăcios și bun
pentru susținerea frumseței. Acest
renumit mijloc de frumseță e **Crema-
Margit** a lui Földes, care deja după
o întrebuințare de 3—4 zile schimbă pe
deplin pielea feței, piștruile, petele de
ficat, sgrăbunțele, roșata de față și mâni
le depărtează, iar feței îi împrumută
frumseța ideală, împrăptare și tine-
reță. Pe lângă toate acestea **Crema-
Margit** e cu totul nesticăciosă. O
doză costă 1 cor. **Săpunul-Margit** 70
filieri. **Pudra Margit** (albă, roză, și
crème) 1 cor. Toate aceste mijloace pot
fi folosite și separat. **Crema-Margit**
a lui Földes se poate căpăta în toată
farmacia mai mare, dacă însă undeva
nu se află de vânzare, doritorul să se
adreseze direct inventatorului **Clemens
v. Földes**, farmacist în Arad.

Depozit central în Sibiu (Nagyszeben):
Guido Fabritius, fabrica de săpun a lui Gustav
Meltzer, parfumeria Meltzer, I. C. Molnar,
drogueria Carl Morscher, Carl Müller, Ervin
Rummler, Pissel & Schmidt; în Agnita: Wil-
helm Fröhlich; în Sighișoara: A. W. Lingner.

[199] 2-5

Pălării

păroase pentru preoți români
à cor. 8— și extrafine à cor.
9-60, model nou, după dorință,
ușoare, în cea mai fină și mai
frumoasă calitate, recomandă
cu prețurile cunoscute de eține

Carol Niedermaier

pălărier

33 strada Cismădiei 33

„La pălăria roșie”.

La comănde din afară, împă-
chetarea, cutia și speșele po-
stale sunt gratuite. Măsura se
ia într-o pălărie potrivită cu
centimentru din panglică ne-
elastica. [210] 3-23

Preț redus!

**Țara noastră, descrierea părților Ardealului
spre mează și Valea Murășului**, de Silvestru
Moldovan, se vinde cu preț redus de 1 cor.
(în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la **Librăria
arhidiecezană din Sibiu** (Nagyszeben).

Pentru economie

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile
dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai mare
însămănătate este pentru oricare econom a întrebuințat acest prav de
prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Preț
Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru
acestora. Preț 60 filieri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia,
ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când alte
ne ouă, sau foarte puțin. Preț 30 filieri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și por-
sufer mult de mănăcările păduchilor, prin care mănăcările sunt reținute în îngră-
șarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar
perd din valoare. Fiecare econom să întrebuințeze această unsoare. Preț 20 și 40 fil.

Extracți pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri.
Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze
aceste extracți. Prețul pentru a prepara 1 litră este 40 filieri. Tot atâta și pentru
rachi de prune, drojii, slivovită, borovicica și altele.

Thea foarte fină și bună. Preț 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu
zahar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 filieri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 filieri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, piața școalei Nr. 37.

[95] 16-52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

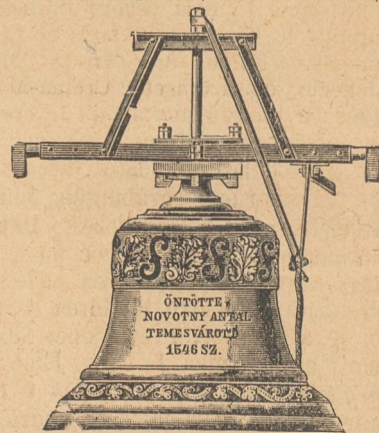
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor
stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți
ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-
dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind
astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-
comandate (2) 31-41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe
rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în
partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-
gura S, au ton mai intens, mai adânc, mai lim-
pede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de
cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel
că un clopot patentat de 327 kg., este egal
în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul
vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-
rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo-
telor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.
Prețcuranturi ilustrate gratis.

AVIZ!

Subsemnatul, cumpărând prima fabrică
transilvană de

casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui **G. Öszy**, îmi iau voie
a aduce la cunoștința Prea Onoratului Public,
că în fabrica mea se execută tot felul de **casse**,
și după toate mărimile din cel mai bun material
posibil. Cassele de fier și oțel panterate se exe-
cută după cele mai nouă sisteme engleze și
americane **sigure contra focului și spar-
gerei** pentru care dau **deplină garanție**.

Atrag atențiunea Onoratului Public interesat
a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate,
făcute din material slab, și prin urmare fără
valoare.

Rugând pe Prea Onoratul Public pentru
binevoitorul sprijin

semnez cu distinsă stimă:

E. Purece,

fabricant de casse.

Sibiu—Nagyszeben, Rosenanger Nr. 9.

[151] 7-12

Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco.

